

De leden van de gemeenteraad

UW BRIEF VAN	UW KENMERK	ONS KENMERK	DATUM
BEHANDELD DOOR	BEZOEKADRES	TELEFOON	BIJLAGEN
C. Hermans	Paul Krugerstraat 1	1300106 / 1300111 0118-487114	14 april 2021

ONDERWERP
Norm voor Opdrachtgeverschap Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (april 2021)

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Voor u ligt de procesbeschrijving voor de Norm voor Opdrachtgeverschap Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, afgekort 'de NvO' (zie bijlage 1 Procesbeschrijving). De NvO bestaat uit niet-vrijblijvende samenwerkingsafspraken (zie Ledenvergadering VNG zomer 2020) waarin we concreet aangeven hoe we verdere stappen gaan zetten in de voorbereiding op de doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. De inhoudelijke doordecentralisatie Beschermd Wonen vindt plaats per 1-1-2022 en de financiële doordecentralisatie gaat van start per 1-1-2023. Om hier goed op voorbereid te zijn gaan we onze samenwerking verder verstevigen, het opdrachtgeverschap versterken en hierbij de administratieve lasten zoveel mogelijk reduceren. We doen dit onder andere door het opstellen van niet-vrijblijvende samenwerkingsafspraken.

De NvO sluit aan bij de transformatie van Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijk Opvang (MO) in Zeeland en is tevens een belangrijke vervolgstap in de voorbereidingen op de doordecentralisatie. Komende maanden gaan we deze samenwerkingsafspraken gezamenlijk opstellen en eind 2021 door de 13 gemeenteraden laten vaststellen. We kunnen hierbij putten uit het werk dat al verzet is voor de Regiovisie (2017) en Versnellingsagenda (2019). Deze bouwstenen vullen we aan met recente informatie. Vervolgens concretiseren we deze gezamenlijke plannen in heldere afspraken, al dan niet met financiële impact. Maar we zullen vooral ook een beroep doen op de denkkracht en inventiviteit van de dertien gemeenten en de belanghebbenden zoals de zorgaanbieders, cliënt- vertegenwoordigers, woningcorporaties etc. Daarmee markeren we een nieuwe fase in de Zeeuwse samenwerking voor inwoners die (tijdelijk) intensieve ondersteuning nodig hebben in verband met een psychische kwetsbaarheid of psychiatrische problematiek.

In deze brief geven wij eerst beknopt achtergrondinformatie over de NvO, de doordecentralisatie Beschermd Wonen en de transformatie Maatschappelijke Opvang (1). Vervolgens gaan we uitgebreider in op de situatie in Zeeland (2) en tot slot stellen we de

Procesbeschrijving NvO in Zeeland aan de orde en de stappen die komend voorjaar/zomer gezet worden om te komen tot een aangescherpte regiovisie en solide afsprakenkader (3).

1. Achtergrondinformatie over de NvO, de doordecentralisatie Beschermd Wonen en de transformatie Maatschappelijke Opvang

In 2015 hebben ingrijpende decentralisaties van zorg- en ondersteuningstaken plaatsgevonden. Ook Beschermd Wonen is toen een gemeentelijke verantwoordelijkheid geworden, zij het met een centrumgemeenteconstructie. Eind 2015 heeft de commissie Dannenberg haar visie op beschermd wonen gepubliceerd, 'Van beschermd wonen naar beschermd thuis'. Deze visie is landelijk omarmd. Sinds 2016 werken gemeenten overeenkomstig deze visie aan de omslag van beschermd wonen naar beschermd thuis en aan een meer inclusieve samenleving. Het gedachtegoed van positieve gezondheid is het vertrekpunt. Voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid staat daarnaast het streven naar herstel voorop. Zo gewoon mogelijk wonen in de wijk en meedoen in de samenleving, ook al heb je een psychische kwetsbaarheid en kortere of langere tijd ondersteuning nodig, is het gezamenlijke doel. Maar ook in de nieuwe situatie kan (tijdelijk) wonen in een intramurale setting of een 'tussenvoorziening' soms de beste oplossing zijn. De voorzieningen lokaal – sub-regionaal – regionaal en bovenregionaal vormen in de ideale situatie een doorlopende lijn waarbij op- en afschalen soepel kan plaatsvinden en 'de juist zorg op het juiste moment' geboden kan worden.

Het zwaartepunt in het zorglandschap zal langzaam maar zeker verschuiven van intramuraal naar wonen in de wijk met de benodigde zorg en ondersteuning in de eigen vertrouwde omgeving. Tegelijkertijd krijgen gemeenten een grotere verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen, ook financieel, en wordt de rol van de centrumgemeente steeds kleiner. Met ingang van 2023 ontvangen alle gemeenten stapsgewijs volgens een tienjarig-ingroeipad zelf de middelen voor Beschermd Wonen.

De rijksbijdrage die de centrumgemeente ontvangt, wordt in de loop van deze tien jaar steeds verder afgebouwd. Met ingang van 2023 worden alle gemeenten financieel verantwoordelijk voor nieuwe cliënten, de centrumgemeente blijft verantwoordelijk voor de zittende cliënten. Op dit moment is nog onduidelijk of na verloop van tijd ook de middelen voor Maatschappelijke Opvang door gedecentraliseerd zullen worden. Duidelijk is wel dat ook de opvang getransformeerd zal worden en er een veel sterker accent op preventie en op herstel en begeleiding vanuit een passende woonplek zal komen te liggen.

Om deze veranderingen op een verantwoorde manier door te voeren en toekomstbestendig te maken, is het noodzakelijk dat gemeenten hun gezamenlijke ambities concretiseren en vastleggen in een aangescherpte regiovisie met concrete samenwerkingsafspraken.

De NvO bestaat uit acht afspraken :

1. Opstellen van een regiovisie voor MO / BW en deze door de gemeenteraden in de regio laten vast stellen;
2. De regiovisie komt tot stand in samenspraak met professionals, inwoners, ervaringsdeskundigen en ketenpartijen;
3. De regiovisie geeft helderheid hoe gemeenten in de regio de beschikbaarheid en continuïteit van zorgfuncties van beschermd wonen borgen;
4. Als – zoals verwacht – het Woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen wordt ingevoerd, bevat de regiovisie afspraken over de inkoop van plekken *buiten* de regio;
5. De regiovisie gaat in op de manier waarop de lokale toegang is verbonden met de regionale MO en regionaal gecontracteerde hulp;
6. Regio's kiezen voor een niet-vrijblijvende governance, met één onderling overeengekomen en gedragen aanspreekpunt dat extern kan optreden namens de regio;
7. De regio voert de uitvoeringsvarianten consequent door en iedere gemeente in de regio hanteert dezelfde contractvoorwaarden;
8. De regio zet in op meerjarige contractering met ruimte voor innovatie.

2. De NvO en de voorbereidingen op de doordecentralisatie Beschermd Wonen en de transformatie Maatschappelijke Opvang in Zeeland

Belangrijke bouwstenen voor het uitwerken van gezamenlijke afspraken zijn de Regiovisie (2017) en de Versnellingsagenda (2019). Nieuwe elementen zijn de niet-vrijblijvende governance en het Partnerschap (ofwel de zakelijke kant van de samenwerking). Een belangrijk aspect waar we tot nu toe slechts deels aan toegekomen zijn, is de dialoog met de belangrijkste stakeholders. Komend voorjaar/zomer gaan we met hen in overleg zodat we ook hun kennis, inzichten, wensen en ambities mee kunnen nemen. Op die manier willen we toewerken naar samenwerkingsafspraken die goed ingebed zijn in de Zeeuwse context en gestoeld zijn op een breed draagvlak.

Om hoeveel cliënten gaat het ?

Het aantal cliënten Beschermd Wonen is begin 2021 fors gedaald. Dit komt door de overgang van meer dan de helft van de cliënten naar de Wet langdurige zorg (Wlz). Door achterstanden bij de toegang tot de Wlz is dit proces momenteel nog in volle gang maar we gaan er vanuit dat circa 336 cliënten in Beschermd Wonen blijven. Hierin zijn de cliënten met intensieve begeleiding thuis (IBT) en geclusterd wonen meegenomen hoewel zij strikt genomen niet onder de definitie beschermd wonen vallen. Op een later moment zullen wij u hier uitgebreid over informeren. Bij Maatschappelijke Opvang gaat het om een vergelijkbaar aantal cliënten dat gebruik maakt van intramurale ondersteuning, namelijk zo'n 330 unieke cliënten waarvan zo'n 27% jonger dan 28 jaar.

Regiovisie 2017 en Versnellingsagenda 2019

In de Regiovisie 2017 (bijlage 2 Regiovisie) zijn al een aantal belangrijke uitgangspunten meegenomen. Dit zijn het voorkomen van instroom in beschermd wonen of de maatschappelijke opvang, het bevorderen van doorstroom en uitstroom en het borgen van complexe zorg. Maar ook het maken van afspraken over financiële risico's en een bijpassende structuur voor de governance, zijn al vastgelegd in de Regiovisie.

In de Versnellingsagenda (bijlage 3 Versnellingsagenda) zijn deze denkrichtingen verder uitgewerkt aan de hand van de thema's preventie, toegang, wonen en voorzieningen en in het verlengde hiervan inkoop, contractbeheer, toezicht, kwaliteit, bekostiging en solidariteit.

Partnerschap Beschermd Wonen

In de Versnellingsagenda is aangekondigd dat we – behalve samenwerking - ook moeten nadenken over eventuele gezamenlijke financiële verantwoordelijk of solidariteit voor de cliënten Beschermd Wonen in Zeeland. Najaar 2020 zijn we begonnen met de uitwerking en december 2020 heeft het College Zorg en Welzijn ingestemd met de volgende uitgangspunten voor het gezamenlijk partnerschap Beschermd Wonen:

- Alle gemeenten zetten actief in op preventie en nazorg;
- De doelgroep Beschermd Wonen (zowel bestaande als nieuwe cliënten) beschouwen we als Zeeuwse cliënten;
- We nemen gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een passend voorzieningenniveau voor de doelgroep Zeeuwse cliënten Beschermd Wonen (tot en met 2024).

Aan de werkgroep wordt opdracht gegeven aan de hand van bovenstaande uitgangspunten e.e.a. verder uit te werken op o.a. de onderdelen governance, jaarlijkse inkoopkosten, verrekeningen, etc.

3. Procesbeschrijving NvO in Zeeland en de stappen om te komen tot een aangescherpte regiovisie en solide afsprakenkader

Bijgevoegde procesbeschrijving is op 25 februari 2021 besproken met het kernteam Beschermd Wonen (afvaardiging beleidsmedewerkers van de sub-regio's en medewerkers CZWbureau) en het Ambtelijk Afstemmingsoverleg (beleidsmedewerkers 13 Zeeuwse gemeenten). Na enkele aanpassingen is de beschrijving voorgelegd aan het Provinciaal Management Overleg (afdelingshoofden 13 Zeeuwse gemeenten) op 11 maart 2021. De volgende stap is bespreking op **het** OZO (op 6 april) en via de VZG wordt de procesbeschrijving ter kennisname aangeboden aan de colleges en gemeenteraden.

De kickoff voor de werksessies met belanghebbenden zoals aanbieders, ervaringsdeskundigen, cliënten, adviesraden vindt in de tweede helft april plaats. Tijdens deze gesprekken hopen we niet alleen aanvullende ideeën, wensen, plannen en ambities op te halen voor de nieuwe inrichting van ons zorglandschap maar ook aanknopingspunten voor de vertaalslag richting de uitwerking en implementatie én de bijbehorende samenwerkingsafspraken.

Aan de hand van deze input willen we komende zomer de contouren voor het nieuwe zorglandschap in beeld hebben in een aangescherpte regiovisie, zowel inhoudelijk als vertaald naar de uitwerking. In deze nieuwe situatie dragen de dertien Zeeuwse gemeenten gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid, continuïteit en betaalbaarheid van Beschermd Wonen – Beschermd Thuis en hier dient een solide afsprakenkader onder te liggen.

Graag willen wij u komend voorjaar / zomer wederom informeren over de stand van zaken

Wij vertrouwen er op u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Vlissingen,
de secretaris, de burgemeester,

mr. drs. ing. M. van Vliet   drs. A.R.B. van den Tillaart

Bijlage:

1. Procesbeschrijving Norm voor Opdrachtgeverschap Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in Zeeland voorjaar 2021
2. Regiovisie 2017
3. Versnellingsagenda 2019.